

คำวินิจฉัยของ นายจุมพล ณ สงขลา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๖/๒๕๕๒

วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๒

เรื่อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสถานภาพของการเป็นรัฐมนตรี

ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งคำร้องของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๑๒๕ คน อันเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรมายังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยว่าความเป็นรัฐมนตรีของ นายเนวิน ชิดชอบ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สิ้นสุดลงตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ (๔) หรือไม่

ตามคำร้องของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าวได้ความว่า นายการุณ ไสงาม เป็นโจทก์ฟ้อง นายเนวิน ชิดชอบ เป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดบุรีรัมย์ ขอให้หมิ่นประมาทตามคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๓๔๕๔/๒๕๓๘ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๔๑ ศาลจังหวัดบุรีรัมย์ได้มีคำพิพากษาตามคดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๗๔๓๘/๒๕๓๘ ว่า นายเนวิน ชิดชอบ (จำเลย) มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๘ ให้ลงโทษจำคุก ๖ เดือน และปรับ ๕๐,๐๐๐ บาท ไม่ปรากฏว่าจำเลยเคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๑ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ไม่ชำระค่าปรับจัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๕, ๓๐ กับให้จำเลยโฆษณา คำพิพากษาในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์ และมติชน เป็นเวลาติดต่อกัน ๗ วัน โดยจำเลยเป็นผู้ชำระค่าโฆษณา ส่วนที่โจทก์มีคำขอให้นับโทษจำเลยต่อจากโทษในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๗๕๖๕/๒๕๓๖ ของศาลอาญานั้น เมื่อคดีนี้ศาลรอการลงโทษแก่จำเลย คำขอดังกล่าวจึงให้ยก

นายเนวิน ชิดชอบ จำเลย ยื่นอุทธรณ์ คดีอยู่ในระหว่างพิจารณาของศาลอุทธรณ์

กรณีดังกล่าวมีปัญหาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยดังนี้

๑. นายเนวิน ชิดชอบ ต้องคำพิพากษาของศาลจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นศาลชั้นต้นให้ลงโทษจำคุกและศาลรอการลงโทษไว้ คดียังไม่ถึงที่สุดเช่นนี้ ความเป็นรัฐมนตรีของ นายเนวิน จะสิ้นสุดลงตามมาตรา ๒๑๖ (๔) หรือไม่

๒. ได้มีคำพิพากษาศาลฎีกาหลายฉบับวินิจฉัยเป็นบรรทัดฐานว่า การรอการลงโทษจำคุกไม่ถือว่าเป็นการได้รับโทษจำคุก กรณีเช่นนี้ บรรทัดฐานตามมาตรา ๒๑๖ (๔) ของรัฐธรรมนูญจะเป็นอย่างไร

๓. นายเนวิน ชิดชอบ ถูกฟ้องคดีหมิ่นประมาทในเหตุที่มีการกระทำความผิดขึ้นก่อนที่รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันมีผลใช้บังคับ และก่อนดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ศาลได้มีคำพิพากษาให้ลงโทษเบากว่าโทษที่เป็นข้อต้องห้ามของรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๑๖ (๕) กรณีเช่นนี้ จะวินิจฉัยเรื่องเกี่ยวกับการดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าอย่างไร

พิเคราะห์แล้ว สำหรับกรณีปัญหาตามคำร้อง ข้อ ๑ ข้อเท็จจริงรับฟังได้ยุติในเบื้องต้นว่า นายเนวิน ชิดชอบ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ถูกศาลจังหวัดบุรีรัมย์พิพากษาว่า มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๘ ให้จำคุก ๖ เดือน และปรับ ๕๐,๐๐๐ บาท แต่ให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๑ ปี นายเนวิน ชิดชอบ ได้อุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาดังกล่าว ขณะนี้คดีอยู่ในระหว่างพิจารณาของศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยจึงมีว่าความเป็นรัฐมนตรีของนายเนวิน ชิดชอบ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จะต้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ (๔) หรือไม่ เนื่องจากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ (๔) บัญญัติว่า

“ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัวเมื่อ

(๔) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก”

เห็นว่า ก่อนที่ศาลไม่ว่าชั้นใดจะมีคำพิพากษาให้จำคุกตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ (๔) นั้น ศาลจะต้องพิจารณาพยานหลักฐานทั้งปวงแล้วเชื่อว่าผู้的那个人เป็นผู้กระทำความผิด จึงจะพิพากษาลงโทษผู้那个人ได้ หากพยานหลักฐานรับฟังไม่ได้ว่าผู้那个人เป็นผู้กระทำความผิด ศาลก็จะต้องพิพากษายกฟ้อง จึงสรุปได้ว่า ในกรณีที่ศาลจะมีคำพิพากษาให้จำคุกหรือลงโทษสถานใดได้ตามที่ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘ บัญญัติไว้ ก็ต่อเมื่อผู้那个人เป็นผู้กระทำความผิด ความข้อนี้รัฐธรรมนูญในหมวดสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยได้บัญญัติรับรองไว้ในมาตรา ๓๓ วรรคสองว่า “ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลผู้那个人เสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้” ซึ่งแม้ นายเนวิน ชิดชอบ จะดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นรัฐมนตรีก็ตาม แต่ก็อยู่ในฐานะที่เป็นชนชาวไทย คนหนึ่งย่อมได้รับความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติดังกล่าว นอกจากนั้นรัฐธรรมนูญในหมวดเดียวกันก็ได้บัญญัติสนับสนุนไว้ คือ

มาตรา ๓๐ “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่อง ๑๗๗ สถานะของบุคคล ๑๗๗ จะกระทำมิได้”

มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง “สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง” รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ (๔) จึงต้องอยู่ภายใต้บังคับของบทบัญญัติตามที่กล่าวมา เนื่องจากเป็นบทบัญญัติพื้นฐานที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยทุกคน ไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือมีสถานะเป็นรัฐมนตรี ก็ย่อมได้รับความคุ้มครองจากรัฐธรรมนูญเท่าเทียมกัน ซึ่งหากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ (๔) ประสงค์จะให้**เป็น**บทบัญญัติที่ยกเว้นไม่ต้องอยู่ภายใต้บังคับของรัฐธรรมนูญ ในหมวดสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยดังกล่าว ก็จะต้องระบุไว้ให้ชัดเจนว่า คำพิพากษาที่ให้จำคุกนั้น ไม่จำเป็นต้องเป็นคำพิพากษาอันถึงที่สุด การที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ (๔) บัญญัติแต่เพียงว่า “ต้องคำพิพากษาให้จำคุก” โดยไม่มีข้อความอื่นใดที่แสดงว่าไม่จำเป็นจะต้องเป็นคำพิพากษาอันถึงที่สุด จึงไม่อาจถือว่ารัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ (๔) เป็นบทบัญญัติที่ยกเว้นไม่ต้องอยู่ภายใต้บังคับของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ วรรคสอง

เมื่อปรากฏว่ามีการอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาของศาลจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นศาลชั้นต้นที่ให้ลงโทษจำคุก นายเนวิน ชิดชอบ แต่ให้รอการลงโทษไว้ และคดีดังกล่าวยังอยู่ในระหว่างพิจารณาของศาลอุทธรณ์ภาค ๑ คดีดังกล่าวจึงยังไม่มีคำพิพากษาอันถึงที่สุดที่แสดงว่า นายเนวิน ชิดชอบ เป็นผู้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา และโดยผลของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ วรรคสอง นั้นเอง จึงต้องถือว่าในขณะนี้จะปฏิบัติต่อ นายเนวิน ชิดชอบ เสมือนเป็นผู้กระทำความผิดที่ต้องคำพิพากษาให้จำคุกแล้วตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ (๔) หาได้ไม่

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่าความเป็นรัฐมนตรีของ นายเนวิน ชิดชอบ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไม่อาจสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ (๔) เนื่องจากยังไม่มีคำพิพากษาอันถึงที่สุดที่แสดงว่า นายเนวิน ชิดชอบ เป็นผู้กระทำความผิดและต้องคำพิพากษาให้จำคุก ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยปัญหาอื่นตามคำร้องต่อไป

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ